

EU-nämndens yttrande
2023/24:EUN1y

Redogörelse för det svenska
ordförandeskapet i Europeiska unionens
råd första halvåret 2023
(skr. 2023/24:34)

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 7 december 2023 att ge EU-nämnden tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2023/24:34 Redogörelse för det svenska ordförandeskapet i Europeiska unionens råd första halvåret 2023.

EU-nämndens överväganden

Regeringens skrivelse

I skrivelsen om det svenska ordförandeskapet i Europeiska unionens råd första halvåret 2023 redogör regeringen för hur ordförandeskapet förbereddes inom Regeringskansliet, hur det genomfördes och de viktigaste resultat som uppnått utifrån ordförandeskapets prioriteringar. Skrivelsen innehåller även en kostnadsredogörelse.

Det svenska ordförandeskapet i Europeiska unionens råd första halvåret 2023

I skrivelsen redogörs först för hur ordförandeskapet förbereddes, inklusive arbetet med 18-månadersprogrammet liksom det svenska ordförandeskapsprogrammet. Därefter redogörs för de huvudsakliga resultaten av ordförandeskapet, uppdelat efter ordförandeskapets fyra övergripande prioriteringar (säkerhet – enighet, konkurrenskraft, grön omställning och energiomställning samt demokratiska värden och rättsstatsprinciper – vår grundval). Slutligen redogörs för mötesverksamheten i Sverige samt i ministerrådet och Europaparlamentet, kommunikationen under ordförandeskapet och kostnaderna för ordförandeskapet.

Sverige ingick i en trio tillsammans med Frankrike (ordförande våren 2022) och Tjeckien (ordförande hösten 2022) och det framgår av skrivelsen att kontakterna med Frankrike och Tjeckien inleddes under våren 2021 inför arbetet att tillsammans anta ett 18-månadersprogram.

Programmet fastställdes av trioländerna i början av december 2021 och godkändes av rådet den 14 december 2021. Regeringen samrådde med EU-nämnden den 13 december 2021 inför detta beslut.

Arbetet med det svenska ordförandeskapsprogrammet inleddes under hösten 2021 och intensifierades under 2022. Förutsättningarna för ordförandeskapet ändrades radikalt efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina i februari 2022. Det stod redan från början klart att den viktigaste frågan för det svenska ordförandeskapet skulle bli att behålla enighet kring EU:s hantering av kriget i Ukraina samt hanteringen av konsekvenserna för EU. Statsminister Ulf Kristersson informerade riksdagen om regeringens prioriteringar och ordförandeskapsprogram den 14 december 2022. EU-nämnden fick i januari 2023 informell information av EU-minister Jessika Roswall om arbetet under ordförandeskapet inom ramen för EU-nämndens särskilda beredningsgrupp vari företrädare för samtliga riksdagspartier ingick.

EU-nämnden konstaterar att regeringen även under detta svenska ordförandeskap samrådde med och informerade nämnden om verksamheten under ordförandeskapet samt att samarbetet mellan regeringen och Regeringskansliet å ena sidan och EU-nämnden å andra sidan fungerade på ett tillfredsställande sätt. EU-nämnden vill särskilt uppmärksamma att underlag inför

samråden oftast levererades i god tid och att det var hög närvaro av statsråd på EU-nämndens möten. Regeringen samrådde också skriftligt med nämnden under ordförandeskapet. De skriftliga samråden fungerade väl.

En fråga som inledningsvis gav upphov till upprepade diskussioner var hur Sveriges ståndpunkt som medlemsstat förhöll sig till Sveriges roll som ordförande i rådet och hur regeringen uttryckte detta i kontakterna med nämnden. Liksom under de tidigare svenska ordförandeskapen 2001 och 2009 förekom formuleringar med innebörden att Sverige stöder ordförandeskapets förslag eller hantering i det underlag som regeringen överlämnade inför samråden. Diskussioner uppstod kring vad dessa formuleringar betydde när det gällde hur Sverige skulle agera i egenskap av ordförande på rådsmötet samt vad dessa ståndpunkter innebar när det gällde hur regeringen ställde sig till aktuell sakfråga.

Ståndpunkterna blev vartefter både mer omfattande och tydligare när det gällde hur regeringen ställde sig till olika sakfrågor, även om Sverige vid aktuellt rådsmöte i egenskap av ordförande i allmänhet fick anledning att inta en mer flexibel position i syfte att uppnå kompromisser som kunde accepteras av flertalet medlemsländer.

Det svenska ordförandeskapet innebar för EU-nämnden även att vara ordförande i Cosac, konferensen mellan parlamentariska organ för EU-frågor. Redan under våren 2022 intensifierades arbetet med Cosacförberedelser i och med att Sverige var del av den s.k. trojkan fr.o.m. den 1 januari 2022. Detta innebar att förberedelser på politisk nivå inleddes med den nämnd som fanns innan valet till riksdagen i september 2022.

Under Sveriges ordförandeskap var EU-nämnden inom ramen för Cosac värd för två möten som arrangerades i riksdagen samt ett digitalt möte. Den 29–30 januari 2023 hölls ett möte på ordförandenivå, med deltagande av EU-minister Jessika Roswall och EU-kommissionär Ylva Johansson. Ämnen som togs upp på mötet var en presentation av det svenska ordförandeskapets prioriteringar samt organiserad brottslighet.

Den 30 mars 2023 hölls ett digitalt möte på ordförandenivå med EU-kommissionär Ylva Johansson på temat korruption.

Den 14–16 maj 2023 hölls det ordinarie Cosacmötet i plenum, med deltagande av Hennes Kungliga Höghet kronprinsessan Victoria, EU-minister Jessika Roswall, Salvatore de Meo (ordförande i ”utskottet för konstitutionella frågor”, Europaparlamentet) Othmar Karas (förste vice talman i Europaparlamentet), Kerstin Jorna (generaldirektör för generaldirektoratet för inre marknaden, industri, entreprenörskap och små och medelstora företag), Anna Stellingner (chef för internationella och EU-frågor, Svenskt Näringsliv), Therese Svanström (ordförande för TCO), Heléne Fritzon (ledamot i utskottet för miljö, folkhälsa och livsmedelssäkerhet, Europaparlamentet), Daniel Mes (tjänsteman vid kommissionär Frans Timmermans kabinett), Johan Kuylenstierna (generaldirektör, Formas), Anders Ahnlid (ordförande för arbetsgruppen för användning av frysta och immobiliserade tillgångar för att stödja Ukrainas återuppbyggnad) och Jean-Erik de Zagon (chef för Europeiska

investeringsbankens representation i Ukraina). Ämnen som togs upp på mötet var det svenska ordförandeskapet, den inre marknaden 30 år, mot en grön omställning samt Ukraina, vilka stämde väl överens med det svenska ordförandeskapets prioriteringar.

Stockholm den 19 januari 2024

På EU-nämndens vägnar

Hans Wallmark (M)

EU-nämnden ordförande

Följande ledamöter har deltagit i beslutet:

Matilda Ernkrans (S), Martin Kinnunen (SD), Jytte Guteland (S), Mathias Tegnér (S), Magnus Berntsson (KD), Anna Lasses (C), Leonid Yurkovskiy (SD), Rebecka Le Moine (MP), Elin Nilsson (L), Arin Karapet (S), Daniel Riazat (V), Staffan Eklöf (SD), Rasmus Giertz (SD), Markus Selin (S), Linnea Wickman (S), Johanna Hornberger (M), Mariya Voyvodova (S)